Het nut

Educatie

Achilles (10+)

Over de kracht van kwetsbaarheid

Beste leerkracht,

In deze lesbrief vind je het educatiemateriaal van de voorstelling *Achilles.* Het educatiemateriaal bestaat gespreksstarters en opdrachten waarmee je gemakkelijk de voorstelling nabespreekt in de klas. Het is belangrijk om na te praten na de voorstelling. Wat hebben de leerlingen meegemaakt? Wat zegt de voorstelling over hen? Het is waardevol om verschillende ervaringen en perspectieven te horen. Er is geen 'goed' of 'fout'. Juist dat een voorstelling voor iedereen anders is, maakt het interessant.

Deze brief is geschreven voor jou, de leerkracht, en is een rugzak met verschillende vormen om dieper op de thema's uit de voorstelling in te gaan. Elke klas is natuurlijk anders, dus voel je vrij om dit materiaal naar je hand te zetten. We raden je in ieder geval aan om met deel 2 (het Softijsmodel) aan de slag te gaan en de leerlingen op de podcast uit deel 3 te attenderen.

In deze lesbrief vind je...

1. **Gespreksstarters voor een nagesprek over...**
   - Ervaringen tijdens de voorstelling
   - Kwetsbaarheid en kracht
   - De mythologie van Achilles
   - De middelbare school (voor PO die de voorstelling bezoekt op een middelbare school)

2. **Opdracht: Het Softijsmodel**
   Met de formulieren die bij de voorstelling zijn uitgedeeld, kunnen de leerlingen alleen of in tweetallen ontdekken hoe ze zichzelf zien en wat ze van zichzelf aan anderen laten zien.

3. **Opdracht: Is dit écht?**
   Na de voorstelling kunnen de leerlingen nog vragen hebben over wat er 'echt' was aan dit verhaal. De voorstelling wordt natuurlijk door acteurs gespeeld, maar het verhaal van Achilles is óók een waargebeurd verhaal van andere mensen. Door deze podcast te luisteren, een interview met iemand die meemaakte wat Achilles in de voorstelling meemaakt, komt het verhaal dichterbij.

Benodigdheden

- Een pen per leerling
- Softijsmodelformulieren (Uitgedeeld tijdens de voorstelling. Als leerlingen deze niet meer hebben, kan die geprint worden via de bijlage op de website).
- Drie kleuren stiften of pennen per leerling
- Digiboard met internet met daarop het Softijsmodel

We wensen je veel plezier met het nabespreken van de voorstelling!

Educatie Het NUT (Nieuw Utrechts Toneel)
Freek van Zonsbeek &
Evelien Kanters

Via deze QR code kom je direct op onze educatie pagina terecht:
www.het-nut.nl/achilles/educatie/

Het nut

Deel 1: Nagesprek (20 minuten)

We nodigen je uit om met de gespreksstarters hieronder in gesprek te gaan met je klas over de voorstelling. Sommige vragen zijn misschien al tijdens de voorstelling gesteld, maar dat zal met elke voorstelling anders lopen. De vragen zijn in verschillende thema's opgedeeld. Kijk vooral welke vragen interessant zijn voor jouw klas. Het is belangrijk dat de leerlingen allemaal de ruimte voelen om hun eigen antwoord te geven. Er is hier geen 'goed' of 'fout' antwoord. Je kan ook een vraag stellen en eerst een minuut denktijd geven aan de leerlingen, of ze in tweetallen de vraag laten bespreken voor ze klassikaal iets erover delen. Zo zorg je ervoor dat alle leerlingen hun eigen denkproces kunnen hebben.

Vragen over de voorstelling

- Welke momenten in de voorstelling zijn je bijgebleven?
- Welke gevoelens had je tijdens de voorstelling? (Loop eventueel emoties langs: wie was er boos? Wie vond iets zielig? Wie moest er lachen? Wie schrok? Op welk moment was dat?)
- Herken je iets van jezelf in Achilles? Wat herken je?

Vragen over kracht en kwetsbaarheid

- Is kwetsbaarheid altijd krachtig?
- Wat is het stoerste dat jij deze week hebt gedaan? Waarom was dat stoer?
- Wanneer heb je voor het laatst gehuild? Vond je dat moeilijk of vond je dat helemaal niet erg?
- Het verhaal van Achilles speelt zich af in een tijd dat er nog geen sociale media was. Denk je dat het in deze tijd, met sociale media, makkelijker of moeilijker is om kwetsbaar te zijn?

Vragen over de mythologie van Achilles

Zoals sommige leerlingen wellicht is opgevallen, is Achilles ook een figuur uit de oude Griekse mythologie. Vertel hen kort de informatie op de volgende pagina over zijn verhaal:

Achilles werd geboren als de zoon van de zeenimf Thetis. Om haar zoon onsterfelijk te maken, doopte Thetis hem in de magische rivier de Styx. Omdat ze hem aan zijn hiel vasthield, werd die plek niet geraakt door het water en bleef dit zijn enige kwetsbare plek. Daarom noemen mensen hun kwetsbare plek ook wel hun 'achilleshiel.'

Praat daarna verder over deze mythe:

- Stel dat er een rivier zou zijn waar je in kan duiken en je dan niet meer kwetsbaar bent, zoals de Styx; zou je erin willen duiken? Waarom wel of niet?
- Stel dat je een glas met Styx water zou hebben, op wat voor moment zou je dat over jezelf heen gooien, zodat je even onkwetsbaar bent?
- Wat doe je als je je kwetsbaar voelt?
- Stel dat je op een dag een kind krijgt, zou je je kind dan wel of niet in de Styx willen dopen?

Vragen over de middelbare school

(Voor groep 7 en 8 die de voorstelling op een middelbare school bezoeken)

- Hoe voelde het om in de school te zijn?
  (Loop eventueel emoties langs: wie vond het spannend? Wie voelde zich op z'n gemak? Voelde iemand zich ook boos? Of verdrietig? Weet je hoe dat kwam?)
- Wat viel je op aan de school? Was er iets anders dan je had gedacht?
- Welke verschillen zag je met je basisschool?
- Denk je dat het op de middelbare school makkelijker is om kwetsbaar te zijn? Waarom wel of niet?

Deel 2: Opdracht het Softijsmodel (15 minuten)

Stap 1 – Achilles als softijsje

Open het Softijsmodel op het digiboard. Het Softijsmodel is gebaseerd op het IJsbergmodel van psycholoog McClelland. Dit model wordt gebruikt als gedragsmodel: welk gedrag laat je zien? En waar komt dat vandaan?
Een softijsje is eigenlijk net als een mens: sommige dingen kan je aan de buitenkant wel zien (zoals het ijs bovenop), maar sommige dingen zitten ook in iemand verstopt (net als het ijs dat in het hoorntje zit). Inventariseer samen met de klas eigenschappen en kenmerken van het personage Achilles. Welke dingen hebben jullie bij hem gezien?

Schrijf deze in het ijs-deel op het digiboard. Welke eigenschappen zitten er verstopt, maar horen wel bij hem? Schrijf deze op het hoorntje-deel op het digiboard. Dit kunnen zowel dingen zijn van Achilles van toen hij twaalf was, als van hoe hij nu is.

Op het *voorbeeld* hiernaast zie je wat voor soort eigenschappen dit zijn.

Bijvoorbeeld:

Eigenschappen en kenmerken die je kan zien of horen (bovenkant van het ijsje):
- Wat voor stijl kleren heeft hij aan?
- Wat voor woorden gebruikt hij? Praat hij netjes? Gebruikt hij straattaal? Heeft hij een accent?
- Wat zijn dingen die Achilles doet? (zoals rappen, boksen, straatcoach)

Eigenschappen en kenmerken die je niet kan zien (onderkant van het ijsje). Aan de onderkant van het ijsje zitten de volgende stappen:

De gedachtes en overtuigingen van Achilles
- Kan je je gedachtes van Achilles herinneren uit de voorstelling?

De emoties van Achilles
- Waar is hij onzeker over?
- Waar wordt Achilles blij van?
- Waar wordt Achilles boos van?

De normen en waarden van Achilles
- Wat vindt hij belangrijk in het leven?
- Wie vindt hij belangrijk?
- Waar gelooft hij in? (Dit kan een religie zijn, maar ook iets anders)

Waarom Achilles doet wat hij doet
- Hoe is de band met zijn ouders?
- Waar vindt Achilles moeilijk om te doen of zeggen?
- Waarom pleegde Achilles de overval?
- Waarom is Achilles nu straatcoach, bokser en rapper?

Stap 2 – De bovenkant van jouw ijsje

Laat de leerlingen tweetallen maken. Ze mogen nu hun eigen Softijsmodel tevoorschijn halen. Op de stippellijn kunnen ze deze dubbelvouwen. Nu gaan de tweetallen voor elkaar de bovenkant invullen: welke eigenschappen en kenmerken zien zij bij de ander?

Bijvoorbeeld:

- Wat voor stijl kleding draagt deze persoon?
- Hoe praat deze persoon? (Heeft deze persoon bijvoorbeeld een accent? Of gebruikt deze persoon woorden uit een andere taal? Heeft deze persoon stopwoordjes?
- Waar is deze persoon goed in?
- Waar besteedt deze persoon tijd aan?
- Wat voor hobby's heeft deze persoon?

Optie: stel dat de dynamiek in jouw klas niet veilig genoeg is om voor elkaar dit ijsje in te vullen, dan kunnen leerlingen dit natuurlijk ook voor zichzelf doen.

Stap 3 – De onderkant van jouw ijsje

Nu wisselen de leerlingen hun briefjes weer om. Ze mogen de bovenkant niet bekijken. Aan de onderkant vullen de leerlingen nu voor zichzelf, op het hoorntje, de eigenschappen in die bij hen horen, maar die anderen misschien niet zien.

Bijvoorbeeld:

Gedachtes en overtuigingen

- Waar maak je je druk om?
- Wat heeft invloed op de keuzes die je maakt? (Dit kunnen mensen en gebeurtenissen zijn of de regels van een geloof bijvoorbeeld)
- Welke gedachtes heb ik vaak?
- Hoe wil je overkomen op anderen?

Emoties

- Waar word jij blij, boos, verdrietig of bang van?
- Welke emoties laat je makkelijk zien en welke hou je liever verbogen?
- Wat doe je als je boos, verdrietig, bang of blij bent?
- Bij wie voel je je fijn?
- Waar ben je onzeker over?

Normen en waarden

- Geloof je ergens in? Dat kan een religie zijn, maar ook iets anders.
- Wat vind je belangrijk in het leven?
- Wat is voor jou een goede vriendschap?

Drijfveren en motieven

- Wat is jouw grote wens voor de toekomst?
- Wat geeft je energie?
- Hoe wil je overkomen op anderen?

Laat de leerlingen nu het ijsje openvouwen. Ze mogen nu kijken wat er aan de bovenkant is opgeschreven. Laat de leerlingen even in hun tweetal napraten. Mogelijk kan je ook nog klassikaal deze opdracht bespreken, met bijvoorbeeld onderstaande vragen:

- Zijn er eigenschappen die er aan de bovenkant én onderkant staan?
- Zijn er eigenschappen aan de bovenkant die je verrassen?
- Wat herken je van jezelf aan de bovenkant? Wat herken je niet?

Stap 4 – met spikkels erop

Sommige dingen op je ijsje horen misschien helemaal bij jou. Toch zullen er ook eigenschappen zijn die je hebt door de invloed van anderen. Denk bijvoorbeeld aan je familie, je vrienden, je school of door een hobby. Soms is die invloed van anderen ook heel fijn: Achilles houdt van boksen, al is hij het gaan doen door zijn opa en moeder. Soms kan het ook vervelend zijn: Achilles deed zich bijvoorbeeld stoerder voor doordat hij indruk wilde maken op Ilena.

Zorg dat de leerlingen allemaal drie kleuren stiften hebben om spikkels te tekenen (kleine stipjes). Deze mag je nu op je ijsje naast de eigenschappen en kenmerken zetten. Geef de leerlingen de ruimte om in tweetallen te overleggen.

Kleur 1: Maak een spikkel in deze kleur bij eigenschappen die helemaal van jou zijn.

Kleur 2: Maak een spikkel van deze kleur bij eigenschappen die door de invloed van een ander bij jou zijn gaan horen en waarvan je dat ook fijn vindt.

Kleur 3: Maak een spikkel van deze kleur bij eigenschappen die door de invloed van een ander bij jou zijn gaan horen, maar waarvan je het niet fijn vindt of daarover twijfelt.

Door stil te staan bij wat er onder en boven in je ijsje zit, leren de leerlingen zichzelf en elkaar beter kennen en ontdekken ze wat er achter hun gedrag zit.

Ga hierover klassikaal in gesprek met de leerling, aan de hand van onderstaande vragen *bijvoorbeeld*:

- Welke eigenschappen zou je een andere plek willen geven? Welke eigenschap zou je bijvoorbeeld willen verstoppen in het bakje? Waarom is dat?
- Welke eigenschappen zou je juist willen verplaatsen naar het ijs, zodat iedereen het kan zien?
- Is het erg als iemand niet alles van je kent? Wanneer wel? En wanneer niet?

Deel 3 – Is dit echt?

Na afloop van de voorstelling heeft de educatiemedewerker aan de klas verteld dat Achilles gespeeld wordt door een acteur. Het verhaal van Achilles is wel gebaseerd op waargebeurde verhalen.

Één van die verhalen is het verhaal van Mark. We hebben een korte podcast gemaakt met hem, die jullie in de klas kunnen beluisteren.

Scan de QR code en dan kom je vanzelf bij de podcast terecht:
www.het-nut.nl/achillesmeerinfo/

Tip: heb je te weinig tijd? Luister samen het begin en attendeer de leerlingen op de QR-code op het Softijsmodelformulier, waar ze verder kunnen luisteren.

Vragen om na te praten aan de hand van de podcast:

- Herken je iets van jezelf in het verhaal van Mark?
- Wat had er bij Mark en Achilles voor kunnen zorgen dat zij niet in deze situaties (overval en bedreiging) terecht waren gekomen?
- Maakt het uit of het verhaal van Achilles echt is? Waarom wel? Waarom niet?
- Waarom zou Het NUT niet aan het begin van de voorstelling hebben verteld dat Achilles niet echt is?
- Hoe zit dat bijvoorbeeld met films: voel je je dan weleens boos, verdrietig, blij? Maakt het uit dat een film niet ‘echt’ is?
- Kan je je herkennen in een verhaal dat niet van jou is? Bijvoorbeeld bij een boek, een voorstelling, of het verhaal van een vriend.

Het nut

Dit lesmateriaal is onderdeel van de familievoorstelling Achilles (10+) van *Het NUT*. Meer informatie vind je op het-nut.nl.

Tekst	Floor Leene
Regie	Maurits van den Berg
Spel	Jonathan Huisman, Mirjam Stolwijk en Freek van Zonsbeek
Video, fotografie en vormgeving	Bo van Veen
Muziek	Maurits van den Berg, Jonathan Huisman en Lennart Lucieer
Educatie	Evelien Kanters, Freek van Zonsbeek en Marijn Maurits
Kostuumadvies	Nicky Nina de Jong
Creatief producent	Marijn Maurits

het-nut.nl